

Т.А.Марченко,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземних мов СНАУ

ЕВФЕМІЗМИ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ

У сучасному світі процеси комунікації зазнають постійних змін, пов'язаних зі швидким розвитком передових технологій, пришвидшенням ритму життя, збільшенням тиску зовнішнього світу на свідомість людини. Мова реагує на ці зміни надзвичайно швидко, проте часто непередбачувано, виходячи за межі літературної мови, що виражається у нецензурних висловлюваннях, безтактних та принизливих для мовців репліках.

Тож, особливої ваги в усному спілкуванні набувають евфемізми (грец. *euphēmismós*, від *eu* – добре і *phēmi* – говорю – емоційно нейтральні слова або вирази, вживані замість синонімічних їм слів або виразів, які здаються мовцеві непристойними, грубими чи нетактовними[1; 421]).

Українська мова надзвичайно багата на евфемізми, проте дуже часто із-за своєї багатокomпонентності вони замінюються на стислі та брутальні однокомпонентні російські. За мірою впливу на мовця, за глибиною сприйняття українські евфемізми переважають: *трясця твоїй матері, а щоб тобі очі повилазили, сто голок тобі у печінку, цур тобі й пек, а щоб ти дітей своїх не діждала побачити, закрій пельку на петельку, а щоб у тебе всі свині повиздыхали, щоб тобі язик всох, та на хіба воно треба* тощо.

Тенденція до вживання евфемізмів характерна також для сучасної англійської мови, де є подібні до українських сталі вирази, що замінюють неприємні для мовців слова, фрази:

English Euphemisms	Український евфемізм	“Unpleasant” words	«Неввічливі» слова
passed away	відійти на той світ, приставитися	died	померти
didn't make it	душа відлетіла		
Little boys room		toilet	туалет
Ladies room	припудрити носика		

Mentally challenged	Бог наказав, несповна розуму, не дав Бог розуму	handicapped (disabled)	дурний
Physically challenged	кривенький, немічний		каліка
Full-figured (women)	пампушечка, справна, повненька	fat	товстий
Let himself go (men)	сравний, дебеленький, фактурний		
Laid off	сидіти на шиї	unemployed fired	безробітний
Between jobs	вільний політ		
Got off the back of the truck (lorry)	не так лежало, гріх не взяти	stolen	крадений
Fell off the back of the truck			
Previously enjoyed	поношені чоботи, як нове	used	використаний
Bun in the oven	бути при надії, бути невільною	pregnant	завагітніти
Knocked up (slang, very negative)	залетіти		

Евфемізація усного мовлення забезпечує толерантне спілкування, робить його багатшим, сприяє формуванню поваги мовців.

Література

1. Загальне мовознавство: підручник, 3-тє видання / М.П.Кочерган. – К.: ВЦ «Академія», 2008. – 464с.
2. Be polite. Soft expressions in English [Електронний ресурс: <http://www.engvid.com>].